

133

Colecția **POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE**

IOANA PETRESCU

**O ÎNTÂMPLARE
DE NECREZUT**

EDITATA
DE REVISTA
**ȘTIINȚA
TEHNICĂ**

IOANA PETRESCU

O ÎNTÂMPLARE
DE NECREZUT

Colecția „Povestiri științifico-fantastice
Anul VI – Nr. 133

Dragi cititori,

*Vă rugăm să ne scrieți impresiile și observațiile dv. critice
cu privire la aceste povestiri și la prezentarea lor grafică.*

*Adresa noastră este: Colecția „Povestiri științifico-fantas-
tice” a revistei „Știință și tehnică”, Casa Științei, Piața
Științei nr. 1, raionul I. V. Stalin, București.*

Coperta - desen: DUMITRU IONESCU

O ÎNTÎMPLARE DE NEGREZUT

I

Ușa barului se trânti, împinsă de o mină puternică.

Barmanul care moțâia la tejghea tresări.

— O cafea dublă și două cornuri!

Noul venit se așezase la o masă în sala scundă, pustie, cu lumînile pe jumătate stinse. Scosese un vraf de hirtii din buzunar și scria cu înfrigurare. Barmanul aduse tava cu cafeaua, țîrșind obosit picioarele. Ochii lui somnoroși cătară peste umărul clientului la hirtii risipite pe masă. Colcane de cifre și calcule încilcite se înșirau de sus și pină jos. Barmanul oftă cu resemnare: „Ciudați mai sînt mușteriii uneori! Uite, ăsta, de pildă, vine la două noaptea, tocmai cînd mă pregăteam să închid; și se pune să facă socoteli. Parcă n-ar putea să socotească și acasă”.

— Doriți un coniac? întrebă fără prea multă bunăvoință.

Tinărul nici nu-l auzi.

Barmanul repetă întrebarea și clientul ridică spre el niște ochi albaștri, visători, care parcă nici nu-l vedeau, ci căutau prin el altceva ce ar fi stat în spatele lui.

— Cum ai zis? Apoi răspunse într-un tîrziu: Nu, mulțumesc. Sorbi de citeva ori din licoarea amară și neagră, cu luciri verzui și, mușcînd din corn, se adînci iar în calcule.

În clipa aceea, două mașini luxoase stopară brusc în fața barului și o ceată gălăgioasă de cheflii se năpusti înăuntru. Femeile purtau rochii strălucitoare de seară, bărbații erau în frac.

— Oh! Ce drăguț e aici! exclamă o fată blondă, cu părul încrețit în buclușoare mărunte, ca o blăniță de miel.

Barul se umpluse de vuiet, de culoare, de mișcare.

— Whisky!

— Gin!

— Coniac!

— Cocktail!

Comenzile se învălmășeau, amețindu-l de-a binelea pe barman.

Un tinăr chinuia butoanele de la radio: frinturi de cîntece, voci de soprane gîtuite, mugete de contrabas, țîrii de balalaici năvăleau dezbinat în local. În cele din urmă dominară armoniile barbare și sincopate ale unui jaz. Saxofonul miorlăia, toba bubuia și tîpsiile se ciocneau într-un ritm sacadat și dement.

Urlete sălbatice de bucurie întâmpinară melodia jazzului. Perechele se înlănțuiră și începură să danseze printre mese.

— Laurent! Ce surpriză!

Din grup se desprinsese un tânăr cu părul pomădat cu îngrijire și-l bătu pe umăr pe singuraticul care-și vedea mai departe de calculele lui, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Cel cu numele de Laurent înălță fruntea.

— Pinguinul! exclamă el înveselit.

Așa îl porecliseră pe vremuri colegii de școală pe Alain Castella, care colinda încă de pe atunci localurile de noapte, îmbrăcat în frac.

Intr-adevăr, îmbrăcămintea lui neagră și mai ales felul comic în care își dădea o ciudată impresie de forță calmă și de stăpânire de sine. O coamă de păr nesupus îi încadra fruntea largă, boltită; sub sprincenele stufoase, ochii sclipeau de inteligență.

— Se cade să sărbătorim întâlnirea noastră neașteptată în această speluncă, spuse Alain vesel. Ce întâmplare! Am făcut azi prinsoare să colindăm toate localurile de noapte din Bruxelles și să bem în fiecare câte o sticlă. Au fost vreo treizeci. Nu știu bine dacă au fost chiar treizeci, că am pierdut numărul.

Ridea îngimfat și vorbele lui se strecurau nesigure, se poticneau uneori; se prefăceau într-un fel de pastă informă și cleioasă din care se înțelegea prea puțin. Se vedea bine că numărul paharelor întrecuse limita îngăduită.

— Ce vrei să bei? izbuti să spună mai lămurit.

— Nimic, mulțumesc.

— Atunci ce faci aici? Ce sînt astea? Calcule? Cum îți merge ca inginer?

Mîinile lui se întinseră spre hîrțile de pe masă, dar Laurent le strinse cu grijă.

— Am uitat să măninc azi. Am lucrat toată ziua, zimbi el. Și zimbetul aduse o lumină neașteptată pe chipul lui sever. Mi se făcuse foame. De aceea m-ai găsit aci.

— Și la ce ai lucrat cu atîta pasiune?

— La o invenție a mea, mărturișî Laurent cu un fel de sfială. De cînd m-au concediat, am tot răgazul să mă ocup de ea.

— Te-au concediat? Dar unde lucrei? Vrei whisky cu sifon sau fără?

— Nici una, nici alta, mulțumesc. Lucram la o fabrică de aparate de radio, dar nu le-au plăcut ideile mele. Rîse cu amărăciune.

— Și acum, șomer? Alain dăduse de dușcă paharul și-și turna altul. Lasă, dragul meu, nu te necăji, facem noi ceva pentru tine, spuse cu o subită afecțiune, luîndu-l de braț. Doar n-ai uitat cine e

papa, adăugă cu trufie. Maurice Castella e mai tare ca oricînd. Aj auzit de „Metafric“? Și, văzînd gestul de neștiință al lui Laurent, spuse: Minele de aur din Congo... El e președintele consiliului de administrație și deține majoritatea acțiunilor. Și mai conduce și trustul cuprului. Și, vezi tu, mon cher, cu toate acestea, e așa de zgîrcit cu mine. Mi-a fixat un venit de nimic. Nu-mi ajunge nici pînă la jumătatea lunii. Și vrea să mă pună să muncesc. Să mă inițiez în toate afacerile lui...

Dar Alain nu apucă să sfirșească; o fată blondă alergă grațioasă spre ei, cu un zîmbet artificial pe buzele proaspăt vopsite.

— Vino să dansezi cu mine, Alain, se alintă ea, doar nu ne-ai adus aci ca să discuți afaceri. Lasă-i afacerile lui papa Maurice.

Se uită cu curiozitate la Laurent și îi zîmbi într-o doară.

— Mă prind că junele ăsta nici nu știe să danseze.

Și îndreptă spre el un deget acuzator, apoi îl trase pe Alain de mîină; dar el se desprinsese.

— Mon cher, ai vrea să mergi în Congo? Atîta lucru pot să fac și eu pentru tine. Cred că te pricepi să organizezi o rețea de radio-comunicații între diferitele exploatari miniere. Papa mi-a spus că avem mare nevoie de un inginer priceput.

— Sînt doar specialist în electronică, zîmbi iar Laurent.

— Atunci ești al nostru! Îți promit că mîine de dimineată ai să fii angajat. Scoase o carte de vizită și scrise ceva pe ea cu stiloul lui de aur. Telefonază-mi la numărul ăsta. Dar nu înainte de douăsprezece. Nu mă duc mai devreme la birou. Ce mulțumit o să fie papa de alegerea făcută de mine! Tot vrea el să am activitate. Și, la revedere, pe curînd în Congo.

II

— Deschide fereastra, Alain.

Maurice Castella își trecu batista fină de olandă pe frunte și pe buze.

În biroul președintelui, căldura era înnăbușitoare. Ventilatoarele de pe tavan vijăiau neîntrerupt și vuietul lor monoton era un acompaniament sîcîitor la convorbirea agitată din jurul mesei.

Alain rămase o clipă lingă fereastră. Își stăpîni un căscat. Toate aceste tratative cu muncitorii îl plictiseau. Ar fi vrut să fie la Bruxelles.

De dimineată plouase, cum plouă în Congo toamna, de două, trei ori pe zi. Acum soarele strălucea, și în lumina lui contururile gigantice ale turnului ascensoarelor, care scot minereul de aur din măruntaiele pămîntului, și clădirile cenușii ale minei se profilau pe cerul albastru mai severe ca totdeauna.

O răbufneală de vînt umed pătrunse înăuntru, involburînd hirtile de pe masă.

— Am citit memoriul. Nu sînt de acord. Inutil să lungim discuția.

Glasul lui Maurice Castella răsună, în auzul fiului său, metalic și aspru, glasul unui om obișnuit să poruncească; cu un fior neplăcut, Alain se întoarse lingă masă.

— Noi totuși insistăm...

— Inutil să mai insistați. Ancheta a stabilit faptele și eu nu pot trece peste hotărîrile consiliului de administrație.

Președintele, rostind numele forului superior care-i slujea de pavăză și de paravan, se îndreptă în jilțul monumental, în care statura lui mărunță și firavă se pierdea cu totul. Ochii lui mici, cu privire tăioasă și rece, îl ațintiră pe cel ce vorbise adineauri. Privirea aceasta, puțină lume avea curajul s-o înfrunțe. Făcea să se plece ochii celor mai dirji adversari.

Totuși interfocutorul lui de acum, un negru înalt și vînjos trecut de patruzeci de ani, nu se lăsă intimidat. Accepta duelul acesta de priviri, scrutîndu-l pe Castella pînă în ascunzișurile cele mai tainice ale sufletului. Înfațișarea lui nu trăda nici un fel de sfială. Iși strînse buzele groase într-o sforțare de voință și răspunse calm și măsurat, cu un glas cu sonorități adînci de orgă.

— Nu putem duce răspunsul acesta muncitorilor.

Și întorcîndu-se spre ceilalți cinci negri din spatele lui, care făceau, neclintîți, cu pumnii strînși, îi luă drept martori ai spuselor lui. Ei făcură un semn de încuviințare. Aveau toată încrederea în Mdolomba. Nimeni nu-i putea apăra mai bine decît el. Om umblat, cu mare experiență, muncitorul acesta învățase carte la Bruxelles și luptase împreună cu muncitorii de acolo pentru drepturile lor; cunoștea bine metodele patronilor europeni și acum era în fruntea sindicatului minerilor. De data aceasta însă, conflictul era foarte grav și nu făgăduia să se sfîrșească cu bine.

În mintea tuturor, cuvîntul anchetă rostit de Castella mai înainte trezise imagini dureroase.

Cu cîteva zile în urmă, în mină se surpase o galerie. Fuseseră morți și răniți. Galeria era atît de șubredă, de prost construită încît era de mirare că accidentul nu se întimplase mai de mult.

Vestea prăbușirii se răspîndise cu iuțeala fulgerului. Pe ușile clădirilor minei, ale cantinei, ale dormitoarelor se năpusteau afară bărbați și femei, tot personalul de serviciu; nespun de îngrijorați, așteptau cu toții amănuntele nenorocirii.

Murmurul plin de minje crescînd treptat și se prefăcu apoi în vaită, gemete, blesteme și amenințări. Cînd se iviră însă tîrgile acoperite, se lăsă o tăcere de moarte. Negrii stăteau muți, cu capetele plecate, ca niște statui ale deznădejdiei, în lumina tare, nemiloasă, a amiezii. Nu erau ei înșiși loviți, dar făceau parte din drama care se petrecuse. Priveau înfiorați la tovarășii lor, care plătiseră cu viața, gîndindu-se că oricare dintre ei ar putea avea în curînd aceeași soartă.

Urmase ancheta de care pomenise Castella, potrivit legii minelor, asupra cauzelor și împrejurărilor accidentului. Patronul avusese însă grijă să aibă de partea lui pe comisar și acesta nu găsisese nici o vină Societății „Metafric”. Prăbușirea era datorită, desigur, — spunea el în concluzii — unor mișcări seismice. Cu prilejul ședinței de încheiere a anchetei, îi felicitase pe președinte și pe director pentru sforțările eroice făcute ca să scoată de sub dărîmături trupurile victimelor și pentru măsurile luate ca să se evite pe viitor asemenea accidente.

Dar măsurile acestea nu se vedeau prin nimic. Oamenii continuau să intre în galeriile șubrede, cu schelăria putredă, punîndu-și viața în primejdie.

Toate acestea le amintea acum Mdolomba lui Castella, aplecat spre el, ochi în ochi, cu pumnii strînși, proptiți pe masa din fața lui.

— Cerem să se dea despăgubirile corespunzătoare familiilor victimelor și să se ia pe viitor măsuri serioase de protecția muncii. Glasul lui nu cerșea, ci suna răspicat, plin de o dreaptă indignare. Rosti cuvîntul grevă.

— Grevă ?

Nici un mușchi de pe fața lui Castella nu tresărise. Doar un zîmbet răutăcios se întipărise în colțul buzelor subțiri. Il ura pe acest lider muncitoresc, care se amesteca totdeauna în treburile lui.

— Grevă ! Dumneata, Mdolomba, știi mai bine ca oricine că în Congo greva înseamnă pentru muncitori condamnare la moarte. Nu ducem lipsă de mină de lucru. Avem noi cu cine să exploatăm.

Într-adevăr, era de ajuns ca remorcherul direcției să pornească pe fluviu în jos și în câteva zile se întorcea cu șlepul încărcat de negri flămînzi, de prin satele sărăcite, care erau bucușori să-i înlocuiască pe greviști.

— E ultimul dv. cuvînt ? insistă Mdolomba.

— E ultimul meu cuvînt.

— Să nu regretați în curînd răspunsul acesta, rosti Mdolomba liniștit. Poate mai curînd decît credeți.

— Ameninți, așadar ? întrebă Castella, cu glasul tremurînd de enervare. Faci rău că ameninți.

— Nu mai am nimic de adăugat, spuse printre dinți Mdolomba. Se întoarse apoi spre ceilalți.

— Să mergem, tovarăși. Frații noștri ne așteaptă.

Și, fără să salute, se îndreptă spre ușă, cu pas apăsător.

— Cînd sună sirena pentru schimbul doi să se adune toți muncitorii în curte, spuse el delegaților.

*
* * *

Între timp, inginerul Laurent străbătea curțile interioare însoțit de un bărbat între două vîrste, cu o figură prelungă și fină, cu părul încărunțit la temple ; era un ziarist de la Bruxelles, care făcea o călătorie de studii în Congo.

— Domnule Mercoeur, spunea Laurent, mergem acum să vă arăt laboratoarele. După cele ce ați văzut în mină, contrastul e izbitor. Aici patronu! nu a precupețit cheltuielile. E interesul lui în joc, firește.

Aripa cea nouă a întreprinderii „Metafric“ era în întregime opera lui Laurent, care era foarte mandru de ea.

Pătruseră mai întâi în sala de montaj, o încăpere vastă și luminoasă, cu ferestrele spre răsărit.

Trei lucrători negri despachetau de zor din lăzile de carton aparatele sosite în ajun. Pe bancurile de lucru se înșirau tuburi electronice, bobine, condensatoare.

— Montăm, explică inginerul, un nou post de emisiune pentru comunicațiile cu una dintre exploatarea miniere mai îndepărtate.

— Cum se comportă muncitorii negri în această delicată îndelnicire? se interesă Mercoeur.

— Sînt foarte mulțumit de ei. Dovedesc pricepere, inteligență, interes pentru munca lor.

Șeful atelierului se apropie de Laurent.

— Unul dintre tuburile redresoare s-a defectat pe drum. Ce facem cu el?

— Să-l înlocuim cu unul din rezerva noastră.

Laurent trecu apoi la un panou metalic, unde radiotehnicianul începuse montarea aparatelor și făcea legăturile conductorilor.

— Cum merge lucrul, Setetelane? întrebă el prietenos.

— Aproape gata, mossie', răspunse negrul.

Trecură apoi într-o sală spațioasă în care fusese instalat un laborator pentru cercetări de fizică nucleară. Cel puțin așa îi spuse Laurent lui Mercoeur. Scopul acestor cercetări nu avea voie să-l mărturisască. Maurice Castella ținea să păstreze secretul asupra celor ce se petreceau acolo. Nu dorea de loc să se aple în metropolă de rezultatele cercetărilor făcute aci asupra minereului de uraniu, care fusese descoperit în concesiunile miniere pe care le obținuse.

Laurent deschise apoi o ușă și își duse musafirul într-o altă încăpere mai mică.

— Aci e laboratorul meu personal, spuse el.

Chiar și unui profan ca Mercoeur, aparatele și utilajele acestui laborator îi părură ciudate.

— Și ce studiezi dumneata aci? întrebă el curios.

— Am realizat o invenție a mea, la care lucrăm de mult. Maurice Castella mi-a pus la dispoziție toate mijloacele ca s-o duc la bun sfârșit.

— Dar ce l-a determinat pe Castella să fie atât de mărinimos? întrebă Gérard.

Laurent se întunecă la față.

— Castella, răspunse el, și-a dat seama de importanța invenției; și în schimbul ajutorului dat m-a silit să-l recunosc printr-o convenție coproprietar al ei.

¹ Domnule, în franceza defectuoasă vorbită de unii negri.

— Dar nu te temi că în tovarășia aceasta Castella o să abuzeze de bună-credința dumitale ?

— Firește. Dar n-aveam încotro. Toate străduințele mele de a obține un ajutor dintr-altă parte în condiții mai avantajoase au fost zadarnice. Castella se interesează foarte de aproape de lucrările mele. Chiar acum mi-a cerut mostra pe care am realizat-o. Trebuie să i-o dau, ca să continue să mă finanțeze pentru perfecționările ce urmează să le mai fac. Nu mă tem să i-o încredințez ; invenția mea conține un secret care nu poate fi descoperit prin analiza acestei mostre.

— Am înțeles, zise Mercoeur. Și acum unde mergem ?

Laurent înălță din umeri ca și cum ar fi vrut să scuture de pe ei povara grijilor care-l apăsau.

— Iartă-mă, te rog. Imi pare rău că trebuie să ne despărțim. Am de predat o oră de fizică la școala de ucenici.

— Pot să asist și eu ? M-ar interesa foarte mult. Si unde e școala ?

— Deocamdată în localul cantinei. Patronul nici nu se gîndește să ajute cu fonduri ; deși, după mișcările de la 4 ianuarie 1959, guvernul a admis între altele revendicări ale muncitorilor și crearea unor școli tehnice. Eu am făcut tot ce am putut ca să-i ajut să înjghebeze ceva aici, la „Metafric“.

Cînd au pătruns în sala de cursuri, înghesușiți în bănci, se aflau vreo douăzeci de negri tineri, care s-au ridicat în picioare la vederea profesorului lor.

Laurent scoase din buzunar un magnet, o busolă și niște pilitură de fier și-și începu lecția despre magnetism, în timp ce Gérard se așeză într-o bancă lingă un băiat de vreo șaisprezece ani. Ochii îi jucau în cap neastimpărați și-și sticlea dinții albi într-un zîmbet prietenos.

În timp ce inginerul vorbea, ziaristul cerceta cu interes chipurile elevilor. Erau acolo tineri veniți din toate părțile Congoului : unii din miazănoapte, cu pielea ca abanosul, cu mușchi ofeliți și picioare sprintene, alții chiar din ținutul Katanga, dintre păduri, slăbuți și cafenii, iar alții tocmai de pe malul lacului Tanganica, cu tatuaje ciudate, stele, romburi, cercuri și împletituri, care le împodobeau fruntea și pieptul. Toți însă ascultau cu luare-aminte și păreau insufleșiți de o mare rivnă de a învăța.

Laurent le vorbea rar, răspicat, pe înțelesul lor. Și cînd isprăvi, se apropie de bănci zîmbind, ca să-i încurajeze.

— Ei, acum e rîndul vostru. Vreau să văd ce ați înțeles. Să stăm puțin de vorbă.

La început tăcură cu toții, stîngheriți.

— Hai, Dabo, spuse el, tu ești cel mai îndrăzneț. Ce înseamnă siliciunea asta ?

Pesemne, prezența străinului alb, care ședea lingă el, îl stînjenea. Privi spre el pe furiș, cu coada ochiului ; apoi își luă inima în dinți și se ridică în picioare.

— Mossie, eu înțeles manietism, da' eu nu înțeles un lucru.. Și în tulburarea lui stîlcea și mai rău limba franceză, pe care abia începuse

s-o învețe. Pământul ale maniet in el? De ce tot luclu fuge la pământ? Palcă e un maniet cale le apucă și le tface in zos. Cum nu iei seama, scapă din mină și se duc dlept in zos. Și se spalğ și nu mai ai ce le face.

— Intrebarea ta, rise Laurent, este indreptățită, Dabo. Ești un băiat isteț. Se cunoaște că lucrezi la laboratorul de radiocomunicații. Nu e vorba chiar de un magnet. Acela ar atrage numai materialele de fier, cum ași văzut adineauri. Tu ai făcut însă o observație interesantă în privința căderii corpurilor. Încă acum vreo trei sute de ani un om de seamă, marele Newton, a văzut odată un măr căzînd dintr-un pom și s-a întrebat de ce cade. Și tot căutînd, a găsit pricina.

— Spune-ne, te rog, mossie profesor, povestea cu mărul, se rugă un alt negru mărunfel.

— Am să v-o spun, Hlohiloe. Mărul a căzut, așadar, chiar la picioarele lui și învățatul și-a pus pe loc întrebarea: de ce oare n-o ia nici la dreapta, nici la stînga, ci cade drept în jos, ca și cum l-ar fi tras așa acolo. Și cugetînd și tot cugetînd, el a descoperit că există o forță care atrage mărul spre centrul Pământului, așa cum vedeți că trage și cheile acestea ale mele.

Și Laurent lăasă să-i cadă cheile, care zăngăniră pe pardosea.

— Adevărul este că Pământul atrage mărul și cheile. Mai mult decît atît: chiar și mărul și cheile atrag Pământul. Nu e vorba de o forță magnetică, ci de o forță de atracție universală, care se produce totdeauna între două mase materiale, oricare ar fi natura lor.

Laurent se întoarse spre Tombadu, care asculta atent, cu gura puțin întredeschisă, în efortul lui de a pricepe.

— Tu vrei să întrebî ceva? Hai, spune!

— Mossie profesor, eu am aci niște bile. Se scotoçi prin buzunare și scoase cîteva bile de oțel. Le puse cu multă băgare de seamă pe masă și se uită la ele, așteptînd să vadă ce se întîmplă. Atunci de ce nu aleargă una la alta? murmură el dezamăgit.

— Vezi, domnule Mercoeur? spuse Laurent, întrebarea lui dovedește multă judecată pentru un băiat lipsit de orice cultură științifică. Bilele tale, Tombadu, nu se apropie între ele fiindcă forțele lor de atracție sînt foarte mici: ele sînt proporționale cu mărimea lor. Cea pe care o exercită Pământul însă e atît de mare pe cit e și întreg Pământul față de o bilă. Ai înțeles acum?

— Am înțeles, spuse cu avînt Tombadu.

— Și forța aceasta de atracție e universală. Se exercită și între corpurile cerești, de pildă între Pământ și Lună.

— Atunci de ce nu cade și Luna pe Pământ, cum cad cheile lui mossie? întrebă un lungan voinic și plin de viață.

— Ai dreptate, Matobatae! De ce nu cade Luna? Fiindcă Luna descrie în jurul pământului pe o orbită, o mișcare de revoluție, care a fost stabilită pentru toate corpurile cerești tot de Newton, de care v-am vorbit adineauri; astfel că în fiecare moment forța de atracție

este echilibrată de forța centrifugă, care o împiedică să cadă pe Pământ. La fel sînt și spulnicii, care au fost lansați de savanții sovietici și care, deși construiți de mina omului, sînt și ei niște sateliți ai Pământului.

— E adevărat că oamenii albi au călătorit pînă în Lună? întrebă Dabo cu glasul tremurînd de emoție.

— Dacă n-au pus încă piciorul pe ea, nici mult nu mai au. Deocamdată, oamenii de știință sovietici au trimis acolo un lunnik, care a ajuns în Lună.

— Minune mare! spuse Hlohiloe. Cînd eram mic, mama îmi spunea o poveste: că oamenii au ridicat un turn pînă la Lună; au pus una peste alta toate oalele de lut pe care le aveau. Și cînd au ajuns sus, au văzut că le mai lipsește numai una ca să se cațare pe Lună. Și atunci s-au gîndit să scoată oala cea mai de jos și s-o pună sus. Dar cînd au făcut așa, oalele s-au prăbușit cu oameni cu tot și n-a mai ajuns nimeni pînă în Lună.

Hohote de ris întimpinară povestirea lui Hlohiloe. Laurent și Gérard riseră și ei cu poftă.

— E caraghioasă povestea ta. Dar oamenii care au scornit-o nu prea știau multe. Știința modernă, în schimb, a găsit alte mijloace decît oalele de lut. Savanții sovietici vor izbui în curînd să trimită astronauți în marea călătorie. Da! Oamenii vor zbura pînă în Lună!

Domnea o tăcere adîncă. Elevii ascultau nemișcați, ținîndu-și răsuflarea. De uimire, Tombadu făcu o mișcare greșită și bilele lui se rostogoliră cu zgomot pe parchet.

El se repezi să le caute.

— Matobatae și cu mine, spuse Dabo cu însuflețire, am fost o dată la cinema. Acolo luclulile care cădeau pe Pământ se întolceau singule la locul lor. Și amintindu-și de ele, Dabo puși în ris. Dacă am ști și noi să poluncim luclulilor, bilele lui Tombadu s-al întoalce pe masă. Dal băiatul din film ela vlăjitol male.

— Nu era nici o vrăjitorie la mijloc, Dabo. Erau doar niște imagini arătate mai întii în perindarea lor firească și apoi rotite în sens invers și care te făceau să vezi altceva decît ce este în realitate. Totuși, astăzi nimic nu este cu neputință. Anumite studii asupra anti-gravitației, făcute de savanții sovietici, ne vor duce în curînd la descoperiri uluitoare.

Laurent se întrerupse deodată.

— Ora de fizică s-a sfîrșit de mult, spuse el. Continuăm miine dimineață.

Ucenicii se ridicară de la locurile lor și porniră spre ușă. În urma lor se ivi Mdolomba, care veni spre Laurent cu pași repezi.

Laurent îl primi pe muncitorul negru cu zîmbetul lui bun și luminos, care-i apropia toate inimile. Îi strînse mîna cu căldură.

— Iată, domnule Mercoeur. Acesta-i Mdolomba, unul dintre apărătorii cei mai dîrzi ai drepturilor muncitorilor. E membru în „Abaco”, organizație patriotică de luptă pentru independența Congoului. A par-

ticipat activ la mișcările de la 4 ianuarie, despre care ați aflat, desigur, și pot spune că e un vajnic luptător.

— Mă bucur că te cunosc, îi spuse Mercoeur lui Mdolomba, strângându-i mâna. Apoi continuă: Despre mișcările acestea as dori să aflu mai multe. Am venit aci tocmai ca să culeg informații exacte.

— Ei bine, îi spuse cu însufleșire Laurent, pot să afirm că ceea ce au relatat unele ziare din metropolă prezintă un aspect foarte deformat al realității. Eu am trăit în zilele acelea clipe înălțătoare alături de patrioții congolezi. Poporul întreg s-a ridicat cu ei. Poliția a încercat să-i împrăștie pe manifestați. Au năvălit peste ei cu mașinile. Am văzut camioanele poliției răsturnate de furia mulțimii. Am văzut sute de morți și de răniți. În toate orașele au fost lupte sângeroase.

— Inginerul Laurent a fost alături de noi, spuse Mdolomba cu glasul său grav, care dădea valoare fiecărui cuvânt. Asta n-o s-o uităm niciodată!

Laurent înălță din umeri:

— N-am nici un merit. Am lucrat potrivit convingerilor mele. Domnul Mercoeur ne înțelege, Mdolomba. Dinsul e scriitor și ziarist, dintre aceia care vă cunosc durerile și aspirațiile. I-am obținut autorizația să intre în mină și a rămas și dinsul uimit de procedeele primitive și de neglijența care domnesc pretutindeni în privința măsurilor de protecție a muncii.

Mdolomba dădu din cap; părea foarte preocupat și începu să povestească întvederea lui cu Castella.

— Trebuie să fie o cale. Trebuie! încheie el. Am să plec la Bruxelles; să aflu toată lumea ce se petrece la „Metafric”.

Mercoeur ascultase totul cu luare-aminte, pufăind din pipa lui scurtă și învăluindu-se într-un fum albăstrui. Părea adâncit în gânduri. Apoi vorbi:

— Eu am văzut cum stau lucrurile aci. La Bruxelles voi face tot ce stă în puterile mele ca să informez presa și să luminez opinia publică. Dar glasul dumitale s-ar face auzit mai bine decât al meu. E glasul unui ins care a trăit întâmplările acestea și care vine din fundul Africii să ceară dreptate, aducând toate dovezile în sprijinul afirmațiilor sale.

Mdolomba nu răspunse. În ochii lui însă se citea o hotărâre neduplecată.

Urletul sirenei sfîșie tăcerea.

De afară se auzea zgomot de glasuri învălmășite. Larma creștea într-una. Laurent alergă la fereastră. Ce se întâmplă oare?

Mdolomba se ridică în picioare.

— Am chemat muncitorii la un miting. Se întoarse spre Mercoeur, luîndu-și rămas bun. Vă mulțumesc pentru sprijinul făgăduit. Ne vom vedea, desigur, la Bruxelles. Deocamdată vă rog însă să mă iertați. Trebuie să mă duc. Îl salută pe Laurent. Cînd ieși din penumbra sălii, clipi de cîteva ori, orbit de lumina intensă.

În curtea minei, grupul de muncitori creștea neîncetat. Se adunau cei care își dădeau bine seama de ce se petrece, de lupta lor cu pa-

tronul, pe care o acceptau din toată inima. Dar veneau și cei sfioși, cei care se temeau să nu piardă bucata lor de piine. Simțeau și ei că e o clipă hotărâtoare, că e nevoie de o legătură strinsă între toți muncitorii, de o frământare comună. Deodată se făcu o tăcere adâncă. Vorbea Mdolomba.

Vocea lui suna ca o chemare la arme. „Azi, cînd popoarele Africii s-au trezit și rînd pe rînd sîlesc pe asupritori să le restituie libertatea, noi, congolezii, nu putem sta cu brațele încrucișate. Fac apel la toți cei ce sînt în stare de a lupta și în primul rînd la cei care au mai luptat. La cei care fac parte din «Abaco» și care atunci cînd a trebuit au înfruntat moartea fără să dea înapoi. Exemplul lor să vă însuflețească pe toți în noile și grelele încercări ce ne așteaptă. Pentru un moment, lupta noastră are un scop limitat: înfringerea cerbiciei lui Castella. E una dintre etapele spre biruință. Patronul nu se lasă convins de bunăvoie să ne acorde drepturile noastre. Nu poate renunța la cîștigurile uriașe pe care i le aduce exploatarea brațelor noastre, la starea de robie, camuflată de niște salarii de mizerie, în care ne ține de zeci de ani.” Și continuă, arătînd mijloacele de a-l înfrunta pe Castella.

„Tovarăși — încheie el —, soarta noastră stă în propriile noastre mîini: să fim hotărîți, să fim uniți și vom învinge. Nu e departe ziua cînd lanțurile care ne încovoale se vor prăbuși sfărîmate în lupta noastră spre independență. Lozinca noastră este: Jos cu exploatarea colonialiștii! Afară cu capitaliștii care au adus la noi sclavia modernă a banului!”

Sfîrși în aclamațiile mulțimii. Inflăcărați de exemplul său, și alți muncitori luară cuvîntul. Dar în timp ce vorbea cel din urmă, în rîndurile ascultătorilor se produse o oarecare frământare. Oamenii se dădeau la o parte ca să treacă un negru tinăr, ciung de o mină și dus de subsuori de alți doi.

— Ciung! Dimba Mote e ciung de la accident, șopteau ei cu milă.

Ajuns lingă Mdolomba, el începu să vorbească cu o voce stînsă, gîngavă, ridicînd amenințător brațul lui ciuntit.

— Eu nu știu vorbi, fraților. Vă întreb atît: Unde e mina mea? Castella m-a rețezat-o. Și ce înseamnă viața fără mina dreaptă? Ca și cum mi-ar fi luat viața! Castella e un ucigaș. Morții noștri nu pot să mai strige, să-i spună ucigaș. Și nouă ne e frică de el. Și de ce ne e frică? E un iepure care a îmbrăcat blana leului. Dacă știm să-i smulgem blana, să vedeți cum o ia la fugă, mai iute de picior ca iepurele din poveste.

— N-ai grijă, Dimba! îi spuse Mdolomba, punîndu-i mina pe umăr. Castella va plăti fărădelegile lui. V-o făgăduiesc tuturor. Dar încă o dată vă cer unire și solidaritate. Numai așa vom învinge.

*

— Sună să mi se aducă ceaiul, Alain, porunci Castella. Pină la plecarea avionului mai avem trei ore. Cheamă-l pe Laurent și du-te cu hîrțile astea la Lange.

Un servitor negru într-un veston alb, scrobîit, impecabil, aduse pe o tavă de argint ceaiul președintelui, însoțit de bogate gustări și fructe.

Tăcut, le așează pe o măsuță, apoi se făcu nevăzut. Alain oftă la vederea bunătăților; îi era foame, dar se supuse și porni în căutarea lui Lange.

Cînd Alain se întoarse, Castella tocmai îi spunea lui Laurent:

— Haide, grăbește-te. Adu-mi ce mi-ai promis.

Apoi, întorcîndu-se spre fiul său:

— Unde-mi sînt pastilele de tuse? Mi-e teamă că am răcit.

Indatoritor, Alain îi întinse cutia și apoi, în timp ce tatăl său scotea din casa de bani cîteva documente, pe care le strecură în servieta lui, el ieși împreună cu Laurent. Păreau să aibă încă multe să-și spună. Timpul cit se văzuseră fusese atît de scurt. Merseră în laboratorul lui Laurent, dar nu zăboviră mult, căci se auzi glasul nerăbdător al lui Castella, care se și ivise în prag. Laurent descuie la ușteală un sertar, inhăță o casetă și alergă spre Castella.

Alain îi ajută să-și îmbrace impermeabilul, căci ploaia începuse iar și sănătatea lui șubredă cerea multă îngrijire și menajamente. Laurent îi întinse președintelui caseta cilindrică de metal, care părea destul de grea.

— Aveți aci o mostră de „AG-1”, spuse el cu gravitate.

— E mai grea decît aș fi crezut, zîmbi acesta, era să-mi cadă din mină.

Laurent zîmbi și el, dar zîmbetul său părea silit, nu era voios, ca în alte rînduri.

— Domnule președinte, nu uit ce mi-ați făgăduit.

Îi conduse pînă la mașină; treceau printre două șiruri de oameni tăcuți, cu priviri dușmănoase, care abia dacă se dădeau la o parte ca să le facă loc.

Apoi ocoliră un labirint de instalații complicate, de bazine și jgheaburi în care se sfărîma, se cernea și se spăla minereul de aur.

— În curînd la Bruxelles, tinere, rosti Maurice Castella către Laurent.

Alain mai flutură o dată mina, în semn de bun răspuns, în timp ce mașina pornea.

Porțile grele de fier s-au închis în urma lor.

Castella morfolea nervos între dinți țigara de foi stînsă. Ținea pe genunchi caseta ca pe un lucru de mare preț.

În dreapta se vedea pădurea ecuatorială, cu arborii ei uriași: o avalanșă de verdeață îmbelșugată care se imbulzea să ajungă la apele turburi și leneșe ale riului.

Un remorcher cu trei șleपुरi încărcate fluiere ascuțit. La debarcader, negri cu boccele se înghesuiau în așteptarea lui și priveau curioși la mașina care zbura pe lîngă ei ca o săgeată.

Alain urmărea prin geamul din spate o mașină cenușie, care se ivise pe neașteptate la o răscruce și acum îi urmărea de aproape potrivitindu-și viteza după a lor.

Întrigat, tatăl său îi urmări privirea și întoarse și el capul. O păpușică în costum de balerină, agățată de Alain la geam, se legăna grațios și împiedica vederea. Castella o smulșe nervos și o aruncă pe covor.

— Mai repede, strigă șoferului. Acesta apăsă piciorul pe accelerator.

80... 85... 90... 95... marca kilometrajul. Reclame uriașe treceau vertiginos prin fața lor. „Metafric“... „Cuprosin“... „Elakat“... Toate industriile lui Castella se răsăteau în fața ochilor.

Și ploaia șiroaia acum pe geamuri. Mașina cenușie nu se apropia prea mult, se ținea mereu la aceeași distanță. „E ultimul dv. cuvânt?... S-ar putea să regretați în curind...“ Frinturi descusute din convorbirea avută cu muncitorii i se perindau prin minte. „Ultimul! Ultimul!“

— Mai repede, Blaise! îi strigă șoferului.

100... 105...

În mai puțin de două ore străbătură distanța, de aproape două sute de kilometri, până la oraș.

O barieră de cale ferată, care începuse să coboare... Ca un bolid, mașina trecu pe sub ea. Castella răsuflă ușurat. „Automobilul cenușiu rămăsese oprit de barieră. Trecură în goană prin Elisabethville, pe străzi mărginașe, prin piața înșesată de lume, claxonind zgomotos. Peste zece minute mașina se oprea în fața gării aeriene. Alain coborî sprinten să-l ajute pe Castella. Șoferul luă valizele.

În mașină nu mai rămase decât păpușa, cu ochii ei mari, mihniți, desenați cu tuș, cu brațele întinse într-un gest grațios, cu iuștița ei de tul murdărită, strivită de călciiul lui Castella.

III

— Pe aici, domnule Castella! Țineți-vă după mine!

Șoferul cu valizele își croia drum anevoie, despiciind valul de lume veselă și gălăgioasă.

Industriașul, neobișnuit cu mulțimile, îl urma încruntat, stringînd în mînă prețioasa casetă pe care i-o dăduse Laurent la plecare. Alain forma ariergarda; se uita mereu în urmă, căutînd parcă pe cineva.

Izbutiră în cele din urmă să se strecoare prin gloata de negri veniți pe biciclete, în ținută de sărbătoare, pentru a asista parcă la un spectacol neobișnuit, și se apropiară de avionul F.B.12, care făcea cursa Elisabethville-Bruxelles și aștepta gata de plecare. Acum abia înțeleseseră ce căuta puzderia de oameni adunați pentru plecarea avionului.

— O nuntă! exclamă Alain rizînd. Era într-adevăr un spectacol neobișnuit.

Flori, șiraguri de mărgele ieftine, mătăsurii în culori tipătoare, pantofi cu tocuri înalte, care se cumpănesc nesiguri printre plăcile de beton ale pavajului.

Un stol de tinere negrese ciripesc gureșe, ca un stol de vrăbii, în jurul unei mirese zimbătoare, cu un buchet uriaș de trandafiri albi în brațe. Un fotograf privește căutînd poziția cea mai potrivită. „Atenție! Gata!“ Mirele pare că se sufocă în gulerul scrobît. O negresă mai în vîrstă, într-o rochie verde de brocart, prea strîmtă pentru trupul ei dolofan, lăcrimează induișoată.

Deodată, Alain tresare.

— L-ai văzut? șoptește în timp ce îi ajută tatălui său să urce scara. Pleacă și el odată cu noi. Castella se întoarse spre noul venit și îi aruncă o privire incrunțată.

— Hm! mormăi el nemulțumit. În Uniunea Sud-africană s-a votat mai de mult o lege pe care ar trebui s-o adoptăm și noi.

— Ce lege? întrebă Alain.

— De-acum înainte negrii și albi vor fi separați cu grijă pe calea ferată, în avioane, în restaurante și hoteluri.

Se întrerupse ca să întindă biletele unei tinere cu o tichiută roșie, așezată ștregărește pe pletele ei bălaie, care îi întâmpină la ușa avionului, ca o gazdă amabilă, încântată să primească musafiri, și îi duse la locurile lor: industriașul alege fotoliul de lângă fe-reastră, iar Alain se așază alături de el.

Stewardesa se întoarse apoi spre un nou venit care nu era altul decât Mdolomba.

— E cert că ne urmărește, spuse Castella, stringînd nervos casetă, în timp ce negrul își lua locul în primire. Prezența lui mă indis-pune; să fii cu ochii în patru.

— Nici o grijă! îl liniști Alain. Poate totuși că nu e decât o coincidență.

Intr-adevăr, Mdolomba părea că nu le dă nici o atenție. Era absorbit în citirea ziarului belgian „La voix du peuple”.

În avion se mai urcaseră cîțiva pasageri care-și așteptau tiche-tele drăgălașei stewardese.

Printre ei se afla și Gérard Mercoeur, care, așteptînd să i se indice locul, se uita la nuntași de pe aeroport. Ochii lui cenușii pri-veau toate lucrurile cu o nestăpînită și amuzată curiozitate.

Merse apoi să se așeze pe fotoliul nr. 4, în care-l poartă grațios funcționara. Își puse alături servieta doldora de hirtii și reviste de care nu se despărțea niciodată și, din obișnuință, privi iar în jurul său, făcînd inventarul călătorilor.

Un suris ușor de o mare bunătate îi flutură pe buze la vederea tinerei perechi, care se rupsese, în sfîrșit, îmbrățișărilor duioase și se suise în avion.

El era un negru sfios și subțirel și, rizînd, arăta două șiruri de dinți mai strălucitori ca mărgelile de la gîtul miresei. Ea avea ochii rotunzi, imenși, ca niște diamante negre.

„Frumoși ochi!” — hotări Mercoeur. Ținînd în brațe un buchet de flori, mireasa zimbea călătorilor, cum zimbise și fotografiilor, și chipul ei strălucea de fericire.

„Porumbeii ăștia drăgălași m-au înduioșat” — își zise Mercoeur.

În dreapta lui însă ședea un călător care-i atrase îndată luarea-aminte. Era destul de înalt și purta o redingotă neagră, încheiată pînă la bărbie. Nu părea că suferă de căldură, care era innăbuși-toare la ora asta; ochii îi erau ascunși de niște ochelari fumurii. Miinile, ascunse și ele în mănuși negre, le încrucășase cuviincios peste pălăria tare pe care o ținea pe genunchi. O umbrelă uriașă, neagră era și ea rezemată de fotoliu. Avea un nas lung și ascuțit și pe buze îi flutura un zîmbet blajin. „Pastor metodist”¹ — își zise Mercoeur. Personajul nu-i plăcu. Simți un fior privindu-l, așa cum ar fi simțit dacă l-ar fi atins un liliac, în zborul său săgetat. Infățișa-

¹ Metodismul este o sectă religioasă întemeiată de John Wesley (1703—1791).

rea lui răspundea atât de desăvârșit noțiunii de pastor metodist, încât Gérard își spuse că adeseori oamenii iau chipul impus de meseria lor și ajung să aibă unele trăsături comune accentuate. Necunoscutul intruchipa perfect tipul unei întregi categorii de oameni cuvioși, neînduplecați, cu un fel de blindețe silită și fărnăică în toate gesturile lor.

Călătorul care ocupa fotoliul de lângă el era un negru uriaș de vreo treizeci de ani. Fața lui puhavă, nasul turtit și mai ales pumnii de o dimensiune gigantică făcură ca Gérard să-l treacă în categoria „boxer“.

Cei doi călători din fund, Castella și cu fiul său, îi dădură mai mult de lucru. Mercoeur se uită la ei îndelung. I se păreau prea cunoscutе figurile acestea, le văzuse de curind și nu izbutea să-și amintească unde anume. Lucrul acesta îl sicia, pentru că memoria lui era excelentă. Deodată începu să caute febril prin teancul de ziare și reviste pe care le avea lângă el. Deschise o revistă și află în ea o fotografie pe care o consultă discret. „Ei e!“ — gândi Mercoeur, „Maurice Castella“ — citi el explicația de sub fotografie —, „marele industriaș, regele cuprului și președintele Societății «Metafric», a plecat în Congo, într-o călătorie de afaceri“.

— Așadar, el e, constată Mercoeur cu mulțumirea intimă pe care i-o dădea uneori perspicacitatea lui.

Tinărului de alături nu-i dăruî decît o privire în treacăt. „Asta trebuie să-i fie odrasla. Frunte potrivită, gură potrivită, ochi de culoare nedecisă, semne particulare nu are — așa cum scrie, desigur, în pașaportul lui“.

Între timp, Mdolomba împăturise ziarul și, înainte de a deschide un altul, văzindu-l pe ziarist, veni spre el și îi strînse mîna.

— Mă bucur sincer că te văd, îi spuse Gérard cu căldură.

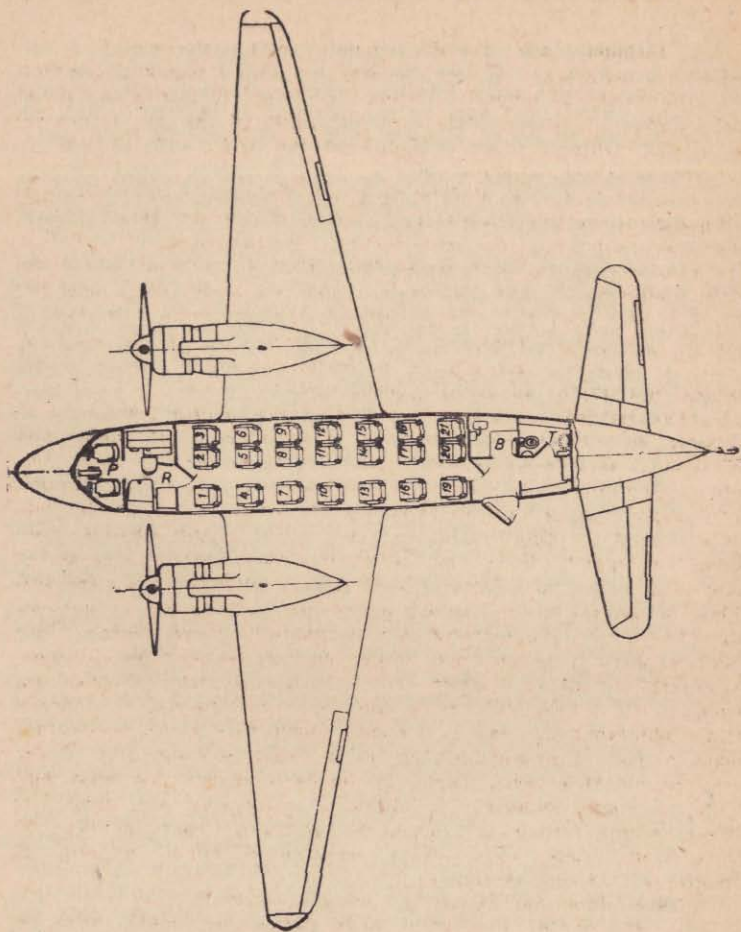
Continuînd investigațiile asupra călătorilor, Gérard întoarse capul și privirea i se opri asupra celor două femei așezate în spatele său. Nici nu se putea închipui un contrast mai izbitor și mai hazliu.

Cea din fund era înaltă, bălaie și uscățivă. Era o ciudată apariție; un cap ca de cal, cu ochii spălăciți, care nu clipeau niciodată, dar priveau dincolo de oameni cu o fixitate care te infiora. O pelerină demodată, cu desene scoțiene, o înfășura pînă la gît. Păriera de paie, ponosită, împodobită cu flori ieșite de soare, îi sta în cumpănă pe creștetul capului. Șuvițe de păr gălbui atîrnau triste de-a lungul obrazilor descărnați. Mîinile, pe care le scotea prin două tăieturi ale pelerinei, purtau mînuși lungi, croșetate.

În schimb, cealaltă era o femeiușcă neastîmpărată, avea ochii strălucitori, gura cam mare și nasul în vînt al parizienelor. Părul, de o culoare artificială, arămie, era strîns cu îngrijire într-o pieptănătură de paj medieval.

În timp ce Mercoeur se îndeletnicise astfel cu examinarea amănunțită a tovarășilor săi de călătorie, funcționarii aeroportului isprăviseră, în sfîrșit, toate formalitățile pașapoartelor și cîntăririi bagajelor.

Motoarele erau puse de mult în funcțiune de către pilot. Comandantul aeronavei, radiotelegrafistul și mecanicul se așezară la locurile lor.

PLANUL AVIONULUI

P. Compartimentul piloților — Dupin.
 R. " radiotelegrafistului. } Comandantul aeronavei: Michel
 B. Bufet — stewardesa Francine. } Spire.
 T. Toaletă.

AȘEZAREA PASAGERILOR ÎN CABINĂ

Fotoliul 2. Matar Benga	}	(tineri căsătoriți)
" 3. Yamina Benga		(scriitor)
" 4. Gérard Mercœur		(pastor metodist)
" 5. Harold Beck		(boxer mexican)
" 6. Jose Orido		(cîntăreată)
" 7. Lili Mousselet		(vicepreședinta Asociației celibata-
" 10. Dorothy Ascomb		relor din Colchester)
" 11. Alain Castella		(fiul lui Maurice Castella)
" 12. Maurice Castella		(președintele Societății „Metatic”)
" 16. Iiah Mfolomba		(muncitor negru)

— Incheideți ușile! răsună comanda șefului. Personalul de pe aerodrom trase scara și ușile se închiseră cu un zgomot asurzitor. În vijiliul elicelor puternice, avionul se avintă pe aerodrom, alergă pe pistă, ca un bondar uriaș care biziie înfuriat. Se opri la capătul ei o clipă. Ofițerul de punct dădu semnalul și avionul se desprinde de pământ ușurel, luându-și zborul.

Ușa din fund se deschise și se ivi Francine — stewardesa de adineauri —, purtind o tavă cu gustări și răcoritoare. Înaltă și șuie, purta un costum roșu cu bumbi lucitori; era inadins parcă sortită să fie o bucurie pentru ochii pasagerilor, plictisiți de monotonia privilegiilor înălțimilor și cărora le servea, după voie, sandvișuri, înghețată, fructe, țigări sau cafea. Fusese anume pregătită de un director comercial priceput — împreună cu alte douăzeci de fete de seama ei — ca să servească pasagerii de pe bordul avioanelor; și ea își împlinea însărcinarea cu grație și măiestrie.

Mercœur luă o sticlă de oranjadă, numai pentru plăcerea de a fi servit de minulele acelea gingașe; fu gratificat cu un zimbet care ar fi făcut să pălească de ciudă orice vedetă de la Hollywood. Sorbind o înghițitură din băutura înghețată, privi un timp pământul, care dispărea cu repeziciune acolo jos. Pe urmă, își ridică ochii spre cer. Avionul se înfugea adânc în azur, ca într-o apă albastră. Mercœur își îngădui câteva clipe de visare. Apoi scoase un carnet cu scoarțe de piele roșie. Carnetul acela îl avea întotdeauna la îndemână. Chiar și noaptea se afla nelipsit pe măsuța de lângă pat a camerelor de hotel. Gérard avea părerea că toate gândurile trebuie notate. Orice material poate fi de folos mai târziu; din orice se pot ticlui un poem, o nuvelă sau măcar o schiță sau un articol de ziar. Noaptea întindea mina și trăgea la el notesul. Scria pe întuneric cu o dexteritate admirabilă tot ceea ce îi popula închipuirea îndată ce închidea ochii. A doua zi, primul lui gând era să treacă pe curat și să claseze ceea ce mizgălise peste noapte. Își întocmea metodic fișe bine chibzuite, cu toate crîmpelele de idei care îi fulgerau prin creier; le trecea în alte carnele cu etichete pe care scria: sport, politică, reflexii asupra vieții, sector social, economic și altele. Sectorul de creație era cel mai însemnat.

Scoase stiloul lui de aur și începu să scrie.

Era un reportaj din Congo, unde stătuse mai multă vreme ca să cunoască bine ținutul și oamenii.

„Am părăsit la amiază Elisabethville” — scria el. „Plec de aci mai bogat. Duc cu mine impresii puternice și felurite, pe care le-am notat numai fugar, pe care trebuie să le prefir, să le adîncesc, să le dau viață.

Avionul ia înălțime. Aeroportul a rămas acolo, departe, cu furnicarul lui multicolor. După rătăcirea din fiecare dimineață, vremea s-a limpezit o clipă și soarele s-a arătat sfios; acum însă norii vin iar în întimpinarea noastră. Spre mieznoapte bîntuie furtuna și noi pătrundem chiar în inima ei! Vîntul puternic izbește avionul încoace și încolo, ca pe o minge de ping-pong. Un ocean întunecat cu valuri uriașe pare că ne înconjură.”

Gérard își întoarse privirile de la privelește care-l neliniștea și-și concentră gândurile asupra notelor scrise cu câteva zile mai înainte.

Penița alerga pe hirtie și impresiile din Congo prindeau viață. După călătoria sa de studii, își pusese în gând să stringă într-un volum toate cele văzute de el în această țară, una din cele mai bogate din lume, cu resurse miniere și agricole fabuloase.

„Din nesfârșita pădure ecuatorială — scrise el —, umedă și nesănătoasă, s-au născut cimpurile roditoare, cultivate cu manioc, orez, sorgo sau fasole. Prin bogăția lui, Congo este o adevărată grădină de portocali, bananieri, cocotieri, smochini, alături de arborii cu lemn prețios: tek, santal, acaju. Iar Katanga ascunde în măruntaiele pământului comorile celor o mie și una de nopți: diamante și aur, apoi aramă și plumb, nichel și mangan, zinc și staniu, cobalt și huiță, dar mai ales mult-doritul uraniu. Dar cui aparține grădina? Cui aparțin comorile? Nu congolezilor. Ei au fost stăpîni peste ele mai de mult, cînd erau niște copii ai naturii, care trăiau din vinat și pescuit, culegînd roadele pădurilor mănoase. Astăzi însă, de ele se bucură numai capitaliștii veniți din metropolă, exploataorii fără milă, care s-au oploșit pe acest pămînt al făgăduinței. Ei au pornit să scurme pămîntul și să-i smulgă bogățiile. Și așa s-au născut minele. Minele au dat naștere căii ferate, iar calea ferată orașului.

Elisabethville nu e decît un oraș ivit din nevoile minelor, crescut ca o ciupercă în preajma lor.

E un orașel pitoresc, cu câteva mii de mașini pentru folosința albilor privilegiați, funcționari bine plătiți ai societăților de exploatare. Ceilalți locuitori, cei mai numeroși, locuiesc în mahalalele de miserie ale periferiei. Sînt negrii care lucrează în industrii și mine. Sînt congolezii care, deși tot alit de bine pregăliți ca și cei europeni, salariile lor sînt de zece, douăzeci de ori mai mici. Dar toate acestea se vor sfîrși în curînd. În Congo, tocmai prin folosirea negrilor în exploatarea industriale, colonialiștii au creat, fără să-și dea seama, o clasă muncitoare dirză, conștientă de drepturile ei și care prin lupta neîncetată și prin dinamismul ei va învinge și va obține în curînd independența. Mă întreb ce vor deveni atunci cele câteva mii de mașini și proprietarii lor, obișnuiți cu exploatarea și viața de petreceri? Vor căuta alte meleaguri, unde ideile de eliberare socială n-au pătruns încă: tot mai departe, tot mai adînc, tot mai în întuneric, cu tenacitatea neobosită a paraziților. Pină vor constata cu groază că asemenea locuri nu mai sînt de găsit nicăieri.

Am pierdut câteva ceasuri în Elisabethville, dar, după ce am dat ocol pieșelor, barurilor, clădirilor impunătoare, vișelor luxoase, nu-mi mai rămînea nimic de văzut. Am hotărît deci să încerc să pătrund în minele de aur ale Societății «Metafric», la vreo 200 km de oraș. Temerară hotărîre! Ajuns acolo, am aflat că minele sînt păzite cu strășnicie. Și carnetul meu de ziarist nu mi-a fost de nici un folos.

Dimpotrivă. Am fost privit cu și mai multă neîncredere. În cele din urmă, am cunoscut un tânăr inginer, Laurent, plin de bunăvoință, cu care m-am împrietenit pe loc și care a izbutit să-mi obțină autorizația. Am semnat la iuțeală o declarație pe care mi-a întins-o el și care liberează de orice răspundere Societatea «Metafric». «Din propria mea voință și pe propriul meu risc am intrat în mină.» Dacă întâmplarea ar face să alunec, de pildă, într-o baie chimică, dacă ar trece un vagonet peste mine, dacă un ascensor s-ar desprinde din cablurile lui uzate, dacă o piatră proiectată dintr-o explozie mi-ar sfărâma pieptul, dacă... dacă... În cazul acesta m-aș întoarce în Europa închis într-un frigorifer, iar Societatea «Metafric» n-ar avea nici o vină. Și asta pentru o vizită de o oră. Am acceptat riscul în întregime. Pentru o oră... Dar ce fac aceia care muncesc în mină zi de zi și cărora li se pot cășuna oricând asemenea întâmplări „neplăcute”?

Coborim cu ascensorul la 800 m adincime. Te înfioră fără voie gândind că ai aproape 1 km deasupra capului. Lumină puțină de lanterne. Uruit de perforatoare. Tăcere a glasurilor. Nori de pulbere. Umbre se tirăsc în patru labe din piatră în piatră, scobind fără încetare cu ciocanele. Ciocănitul îl simți în temple. Reflex al mușchilor asudați, încastrați între stînci. Zbor de așchii. Scîrțit de vagonete prin cetatea subterană. Semnale acustice. Brațe colorate de semafoare.

— De n-ar fi muncitorii congolezi, spune inginerul Laurent la urechea mea, aurul ar rămîne unde se află. Cine să facă munca asta de iad în condițiile în care o fac ei? Galerile sînt slabe, nu destul de consolidate. E de ajuns o vibrație seismică ușoară, ca să apropie fălcile căscate ale galeriei. O contracție cit de mică a pereților de stîncă poate extermina o echipă. Dar cui îi pasă? De curînd s-a întîmplat un accident. O prăbușire de straturi. Unsprezece morți și cinci răniți. Familiile victimelor au primit despăgubiri derizorii. Ce înseamnă pentru societate viața unui negru? Poate fi înlocuit atît de ușor.

Vorbele lui Laurent sînt pline de amărăciune. Pașii ne poartă mai departe. Întîlnim schimbul care vine să-l înlocuiască pe cel de acum. Cîtesc în ochi o teamă, amintirea accidentului prea recent. «Nouă cînd ne vine rîndul?» Dar merg înainte, tăcuți. Garda îi supraveghează de aproape. Ei știu asta. Știu ce îi așteaptă. Și totuși vin din toate părțile Congoului tineri deprinși cu malaria, cu scorpionii, cu musca țefe. Dacă au scăpat cu bine de toate acestea — gîndesc ei la început —, viața în mină nu trebuie să fie prea grea. Urmează vizita medicală, examenul singelui, controlul tensiunii. Cei slabi, inapți la muncă, sînt dați la o parte. Iar cei care au trecut cu bine își pot desface acum bocceaua și pot întinde rogojina țesută în satul depărtat pe locul ce-l ocupă în dormitor. Încăpere scundă în care se înșiră douăzeci și patru de scobituri în ciment, ca într-un cavou care-și așteaptă sicriile. Acolo se aștern rogojinile. Și nici o fereastră. Tineri de douăzeci de ani, bărbați de treizeci. Umeri lați, care pot duce un chintal, brațe vinjoase, care pot ridica un om ca un fulg. Mulți și-au lăsat acasă neveste și copii. Acum se odihnesc

după munca istovitoare. Din dormitoare se aud cintece, cintece de jale. O voce de bas... ceilalți îi sînt isonul în surdină. Minunat cîntec, plin de poezie nostalgică. Într-o bună zi, un muzicant va da peste el și-l va imprima pe un disc pentru seratele îmbogățitelor. Dar nici unul dintre cei ce-l vor asculta nu se va întreba unde s-a născut cîntecul.

La cantină, mîncarea e searbădă și fără gust.

— Lamine, strigă Laurent unei negrese de la cantină. Fii bună și adu o perie. Domnul Mercoeur e plin de praf.

Într-adevăr, hainele îmi sînt prăfuite. Dar n-am nevoie de perie, nici de serviciile Laminei. E praf de aur! Pulbere de pirită auriferă; s-ar putea alege un centigram de aur, pe care l-aș ține ca amintire. E, de altfel, singurul aur pe care-l văd... Fiîndcă aurul nu se vede nicăieri. Vagoane și vagoane de minereu, care se grămădesc în silozurile uriașe. Începe lupta între piatră, fier și apă. Fierul, care sfărîmă, apa, care spală. Bolovani, ridicați cu elevatoare împreună cu sfărîmăturile mărunte, înainte de a fi prăvăliți pe sitele unde se face cernerea. Un fluviu de pietroaie care se rostogolesc. O gheară, care se întinde din cînd în cînd, prinde un bloc și-l azvîrle în pilnia cu steril. Celelalte merg să se prefacă în pulbere în labirintul instalațiilor de fărîmițare și de cernere. Concasoare așezate la șir, cite cinci, la fiecare 500 de metri. Vocea lor stridentă acoperă orice altă voce. Apoi uruitul morilor cu bile, vîjîitul apei, în care sfărîmăturile se amestecă cu bile mari de oțel, care le macină, cu valțuri, care le reduc în pulbere. Roci de milioane și milioane de ani, născute din străvechile cataclisme vulcanice, sînt fărîmițate într-o clipă. Rămîne doar o pulbere ca de cenușă.

Alunecare prin jgheaburi, șuvoaie de apă în torente și cascade, vîrtejuri și dușuri, fierbere în clocot. Rocile au fost prefăcute în pietriș, pietrișul în nisip fin. Fiecare siloz închide un torent. Mergi pe schele spînzurate deasupra apelor negre, care se rostogolesc la picioare, în cataracte înspumate. Bazine de nămol. Scări, scărițe. Se trece de la uriaș la mare, de la mare la mic, de la mic la foarte mic. Silozurile gigantice se sfîrșesc într-o chilioară. Tot fluviul de pietre într-un pirîiaș de nisip. O călătorie de kilometri într-o cadă de un metru cub. Un om supraveghează aici cele patru site de cernere. În buzunar ține cheile celor patru căzi, ferecate cu gratii de fier. Sub gratii, o apă verzuie. Pe pînza ultimei site, valul umed de nisip. La dreapta, pulberea care e izgonită, spre a se întoarce la muntele de unde a fost scoasă; la stînga, o urmă strălucitoare, ca dîra lăsată de un melc. E praful de aur — încheie Mercoeur —, praful de aur care va deveni monede, giuvaeruri, dinți de aur și care va governa lumea capitalistă."

La capătul celălalt al avionului, tot de aur era vorba. Castella scosese și el un carnețel. Înșira coloane de cifre; cîștigurile lui fabuloase din ultima vreme.

Uitase tantiemele de la „Tacom", marea Societate petroliferă. Le adună și pe acelea și băgă în buzunar prețiosul carnețel.

— Și în curînd, Alain, minele de uraniu vor fi ale noastre, mă înțelegi? Unul dintre factorii cei mai importanți a intrat în combinație.

— Și ce faci cu independența Congoului?

Castella zîmbi.

— Ce-au apucat odată miinile astea nu mai capătă nimeni înapoi.

Își privi miinile cu un fel de mindrie. În clipa aceea, țineau strîns caseta lui Laurent.

— Mai e și invenția asta. Ce știi tu despre ea? Tu, Alain, nu vrei să adîncești lucrurile. Habar n-ai de puterea pe care a ascuns-o prietenul tău în jucăria asta misterioasă.

— Dar ce conține? întrebă Alain, cuviincios, stăpînindu-și un căscat. Eu încă n-am izbutit să înțeleg.

— Ce conține? Castella izbucni în ris. Rîdea arareori, arătîndu-și dinții de aur, dar chiar atunci ochii lui păstrau aceeași lucire dură, metalică. Ce minunată armă, supusă și ascultătoare, care va ști să ducă fiorul morții acolo unde trebuie, fără nici o sfortare și cheltuială! Înțelegi? Mostra asta va merge de-a dreptul la fabrica mea de armament, ca să i se facă primele încercări. Bagă de seamă, Alain, nimeni nu trebuie să știe de existența acestei invenții.

— Dar Laurent ce zice?

— Prietenul tău e un naiv, Alain. Cînd mi-a încredințat mostra m-a rugat din nou să-i promit că n-am s-o folosesc decît în scopuri pașnice. Scopuri pașnice! Castella rîse din nou cu rîsul lui fără veselie și Alain simți un fior neplăcut în spate, dar făcu, aprinzînd o țigară.

Maurice Castella deschise cutia. Scoase de acolo cu multă grijă o sferă aurie de mărimea unei lămii. O prinse bine în pumn, o cîntări din ochi. O mîngiie cu dragoste, de parcă ar fi fost una dintre acele bile de fildeș cu care se jucau filozofii greci în timp ce-și construiau teoriile sau sofismele.

Între timp, Gérard sfîrșise de clasat notele. Își aruncă ochii pe fereastră. Cerul se înseninase. Sclipind sidefiu în lumina asfințitului, fluviul Congo șerpuia leneș, răsfițîndu-se în voie, pe lățime de kilometri, între malurile împădurite.

„In depărtare, un chenar strălucitor mărginește zarea. E lacul Tanganica — un fel de mare în miniatură, așezată în mijlocul continentului. La capătul lui, masivul amenințător al Virugei parcă ar vrea să ne taie drumul. Dar trecem cu ușurință pe lingă virfurile înalte de patru mii și de cinci mii de metri, lăsîndu-le în urmă. Ziua trage să moară. Soarele merge să se culce înapoia munților. Lumina lui scaldă culmile într-o purpură triumfătoare. În clipa asta își ia rămas bun de la noi, ca să dezmierde cu razele lui palmierii din Tahiti“.

Peste o oră, licăriră, în sfîrșit, luminile aeroportului din Stanleyville. Era ca un alt cer răsturnat acolo jos, pe care pîlpiuau nenumerate stele.

Se îndreptau acum spre aeroport, călăuziți de farul cu eclipse, aprins pentru aterizarea lor. Peste masa argintată a hangarelor, trîmbe mari luminoase secerau bezna la intervale regulate. Descoperiră focurile de pistă. La marginea cîmpului, niște triunghiuri roșii arătau locul favorabil aterizajului.

Aterizară fără nici un incident. După un scurt popas, avionul își continuă drumul.

„Am trecut de Stanleyville, unde au coborît cei doi porumbei negri“ — scrisse Gérard mai tîrziu. Mai notă cîteva fraze. Apoi puse carnetul deoparte și închise ochii, încercînd să adoarmă. Numai noaptea asta îl mai desparte de Bruxelles. Mîine la amiază va călca asfaltul bulevardelor. În septembrie, Bruxelles, e încîntător, toamna desfășoară o minunată simfonie de culori, soarele e încă luminos și dulce, fără puterea mistuitoare din Congo. Cheiurile Senei, la Grande Place, străvechiul turn de la Hal și casa lui alături... De toate îi e dor. „Mîine dimineață voi fi la Bruxelles... 12 septembrie... 12 septembrie“... Deodată tresări. „La 13, Conferința de la Liège! Cum de am uitat-o?! Trebuie să telegrafiez să cer o aminare de o săptămînă: împrejurări în afară de voința mea m-au reținut la Elisabethville...“.

Francine trecu pe lingă fotoliul său și o clipă Gérard o urmări cu privirea, uitînd împrejurările care-l reținuseră la Elisabethville. Fața asta avea o figură atît de cinstită și de încîntătoare, parcă răsărea soarele cînd o priveai. Apoi Francine se întoarse din cabina radiotelegrafistului țînînd în mînă o hirtie.

— O radiotelegramă pentru domnul Castella, spuse ea, oprindu-se în mijlocul culoarului de trecere.

— Dă-o încoace! Industriașul apucă telegrama cu mîna lui mică și energetică. Mormăi o mulțumire și, potrivit-și ochelarii cu ramă de aur, se adînci în citirea ei.

„Ce-ar fi să telegrafiez la Liège chiar de aci din avion?“ — gîndi Gérard, care urmărise scena.

Compuse textul, apoi rupse foaia din bloc și se îndreptă spre cabina radiotelegrafistului.

* * *

E ora 22 și 52 de minute, 28°57' longitudine estică, 19°08' latitudine nordică, 5.700 de metri altitudine... Sintem deasupra Saharei...

Comandantul aeronavei, Michel Spire, făcu o mișcare în scaunul lui de piele, ca să-și dezmorească trupul înțepenit de atîtea ceasuri de ședere.

Pilotul Dupin, la stînga lui, arăta un profil bine desenat și care-i trăda încordarea, împurpurat de lumina celor 43 de aparate de pe tabloul de bord.

Michel se gîndea la fetița lui. Cînd plecase la drum, Colette avea scarlatină. Nu era un lucru prea grav, spusese doctorul; tra-

tamentul cu antibiotice e suveran; îl incredință că fetița va fi bine într-o săptămână. Totuși, el era neliniștit. O lăsase pe Alice plângând, iar micuța nici nu-l mai recunoscuse. Privirea îi era răătăcită, și obrăzorii purpurii din pricina febrei mari. Era alit de bolnavă, încît uitase să-l mai roage pe taticu să-i aducă un „bébé noir“, ca să-i întregească colecția de păpuși din toate colțurile lumii. Michel însă nu uitase. Cumpăraseră păpușa și se uita acum la ea înduioșat, fiindcă îi amintea de fetița lui. Trebuise să fie transportată într-o clinică de boli contagioase. Michel oftă, scuturându-se de gândurile lui triste. Deasupra lui se desfășura feeria stelelor, scinteind pe bolta întunecată, mai multe și mai mari decît oriunde: dar pe Michel, obișnuit cu ele, îl lăsau nepăsător. Asculta fără voie vijitul motoarelor, în care urechea lui încordată nu distingea nici un semn de alarmă. Aveau un tic-tac egal și liniștit de inimă tină. În spatele lui, pasagerii dorm ca la un cîntec de leagăn. Zgomotul monoton al motoarelor e o muzică dulce cînd te-ai obișnuit cu ea. Dacă s-ar opri brusc, cu toții s-ar trezi mirați, simțind că le lipsește ceva.

Liniștea domnește în încăperea scundă de duraluminiu, în contrast izbitor cu avintul aparatului, cu lupta celor două elice care biciuiesc aerul ca niște mori de vînt.

Michel Spire își stăpîni un căscat. Scoase din buzunarul de piele al fotoliului o sticlă de limonadă și sorbi de cîteva ori. În spatele lui, radiotelegrafistul stătea de vorbă cu Gérard Mercoeur, care transmitea un mesaj.

După ce predase radiograma, Francine stînsese, ca în fiecare noapte, aplicele¹ cele mari, lăsînd numai sofitele² din dreptul fotoliilor ocupate. Cabina era cufundată în umbră.

Deodată comandantul tresări. Era mai mult o impresie decît o senzație. Avionul oscilase. În mersul lui de mai înainte părea că se strecurase ceva nesigur. Michel Spire, care-și cunoștea perfect avionul, așa cum își cunoaște un călăreț calul, își roti ochii împrejur, privi spre pilot, care îi făcea semn îngrijorat, arătîndu-i tabloul de bord; ascultă cu încordare zgomotul motoarelor; nu dădeau nici un semn de oboseală. Apoi se ridică, deschise ușa care despărțea compartimentul radiotelegrafistului de cabina pasagerilor.

Aci se petrecuse ceva cu totul neobișnuit și care îl alarmă peste măsură. Încăperea părea plină de un fum gros. Văzu ca prin ceață că pasagerii nu mai erau la locurile lor, ci erau adunați în jurul fotoliului nr. 12. Păreau nespuse de tulburați. Unul dintre ei se rezepea înainte cu miinile întinse, clătîinindu-se.

— Aer! spuse el cu greutate, abia articulînd. Ne sufocăm! Unul a dispărut. Pierim cu toții! Aer!

— Cine? Cum? întrebă comandantul fără să înțeleagă. Ceilalți îi arătau prin semne fotoliul gol și geamul spart din dreptul lui. Trăgeau aerul în piept cu sforțări mari, ca niște înecați. Comandantul

¹ Lămpi fixate în perete.

² Lămpi de formă tubulară.

simți și el îndată curentul de aer înghețat care-i pătrunse plămîni, îngreunîndu-i respirația.

Femeia cea tinăra ținea la nas o batistă pătată cu sînge.

— La locuri! Treceți numaidecît la locurile dv., ordonă el.

Și se repezi spre cabina de pilotaj.

În ușa se izbi de Gérard și-l dădu la o parte cu brutalitate.

— Coboară la 2.000 de metri! strigă el pilotului. Accident! Nici o clipă de pierdut!

*
* *
*

După ce Francine stinsese luminile, se îndreptase cu pasul ei ușor spre bufet. Trecînd prin dreptul lui Alain, acesta o privise cu un zîmbet fugar, iar ea plecase ochii.

„Încîntătoare“ — își spuse el. Ce-ar fi dacă aș merge să stau puțin de vorbă cu ea? Dar nu îndrăzni s-o facă. Se temea de tatăl său, care îi ceruse să-l supravegheze pe Mdolomba.

Deodată, acesta îi veni într-ajutor.

— Dă-mi țigările, ceru el.

Tinărul găsi prilejul cum nu se poate mai nimerit.

— S-au isprăvit. Îți aduc îndată, și se ridică, îndreptîndu-se spre bufet.

Negrul părea că doarme. Ceilalți călători moțăiau și ei. Domnea o liniște deplină. Alain deschise cu multă băgare de seamă ușa din fund și o închise încetișor în urma lui. La bufet o găsi pe Francine, care își rînduia vesela.

— Doriți ceva? întrebă ea zîbind. El ceru o cutie de țigări de foi și, plătîndu-le, intră în vorbă cu fata.

— Ești de multă vreme în serviciul acesta?

— Numai de cîteva luni.

— Și-ți place să fii tot mereu pe drum?

— Da. E o viață frumoasă, plină de neprevăzut.

— Vrei să ne plimbăm o dată împreună? Bruxelles are colțuri foarte pitorești prin apropiere. Vrei să ți le arăt?

— Vă interesează colțurile pitorești? Francine îl privi ironic. Stătu o clipă la îndoială, apoi se hotărî brusc. Scrise ceva pe o hîrtiuță.

— Aș vrea să vă rog ceva. Aveți aci numărul meu de telefon. Întrebați de domnișoara Maquet.

Deodată li se păru că aud o detunătură surdă. Apoi avionul se clătină ușor. Alain își amintise pentru ce venise. Tatăl său trebuie să fie furios că l-a lăsat atîta vreme singur. Inhăță pachetul de țigări de pe masă și se repezi afară, luîndu-și în grabă rămas bun de la Francine.

Cînd deschise ușa cabinei pasagerilor, rămase încremenit. Nu-i venea să-și creadă ochilor. Un fum ușor ca o ceață plutea în avion. Fotoliul lui Castella era gol. Lingă el se afla Mdolomba, care părea foarte tulburat. Pielea lui neagră pâlînd avea o nuanță pămîntie.

— Papa, papa, unde ești? strigă Alain îngrozit. Văzuse geamul spart, dar, cu o vagă nădejde, îl mai căuta totuși pe Castella printre ceilalți călători adunați împrejurul fotoliului și care dădeau semne de groază, părind că se innăbușă cu toții.

În clipa aceea răsunase glasul autoritar al comandantului:

— Treceți imediat la locurile dv.!

Se supuseră în tăcere. Avionul cădea acum atît de repede, încît trebuiră să se țină cu toată puterea ca să nu fie azvîrliți de pe fotolii. Poșete, truse, pălării, geanta lui Gérard zburară în toate părțile.

Apoi totul se liniști. Avionul își reluu mersul normal. Tînărul încă nu se dezmeticise. În scurta lui existență, ferită de toate primejdiile și grijile, nu trecuse încă printr-o asemenea încercare.

Își roti privirile asupra tovarășilor săi de călătorie, care păreau să-și fi revenit din sufocarea lor.

— Aș dori să știu ce s-a petrecut aci, spuse el.

Călătorii se repeziră cu toții să-l lămurească.

— A fost o explozie.

— Da' de unde! A fost o detunătură ușoară ca un foc de revolver.

— Și am văzut un nor alb...

— Nu era nor, era ca un fum.

— Mai bine zis, un fel de ceață...

Privirea lui Alain trecea de la unul la altul. Nu înțelegea nimic.

— Și unde e tatăl meu? întrebă el.

— A dispărut în nor...

— Adică, mai bine zis, cînd ceața s-a risipit el dispăruse.

Comandantul revenise și el în mijlocul călătorilor și căuta să se dumirească asupra celor întimplate.

— Imj dați voie, vorbi englezoaica cu pelerină ecoseză. De la locul meu, eu am văzut cel mai bine. Eram adincită în meditațiile mele, cînd am auzit un zgomot ca de trăsnet. M-am uitat spre locul de unde venise zgomotul. Locul era învăluit într-un fel de abur, o ceață ușoară, străbătută de lumină și atît de delicat nuanțată că nici un cuvînt n-ar putea-o reda. Norul acela, desigur, ascundea ceva ochilor profani. Glasul i se stinse brusc. Mîinile însă i se mișcau în gesturi sacadate, ca la o păpușă trasă pe sfori.

— Și pe urmă? întrebă comandantul nerăbdător.

— Pe urmă...

— Pe urmă, o întrerupse pastorul, norul s-a mai rărit și am constatat cu toții că pasagerul nu mai era în fotoliu, că pierise în chip misterios.

Alain asculta buimăcit. Nu înțelegea altceva decît că tatăl său dispăruse în scurtul răstimp cit el a lipsit. Cineva se folosise, probabil, de această lipsă ca să-l facă să dispară. Poate că Mdolomba... Dar ceilalți cum de nu l-au împiedicat s-o facă? Ii privi pe rînd bănuitor pe călători. Apoi se prăbuși într-un fotoliu, într-o criză de nervi.

— Aici s-a întimplat ceva cu totul neobișnuit, spuse comandantul. Un pasager a dispărut. Cu părere de rău trebuie să vă înștiințez că

toți ceilalți pasageri sînt deocamdată suspecti. Escala următoare e la Cairo. Vom fi acolo peste patru ore. Toată lumea rămîne pe loc, adăugîndu-l, adresîndu-se tuturor.

— Dar eu trebuie să cobor spuse violent boxerul, ridicîndu-se în picioare.

— Îmi pare rău, dar nimeni nu coboară pînă la Bruxelles, îi răspunse comandantul cu hotărîre. Și nu vom lua nici un pasager nou pentru a nu stinjeni ancheta. Vom sta la Cairo doar timpul necesar pentru montarea unui nou plexiglas.

Michel Spire salută scurt și se depărtă.

Își continuau drumul spre Cairo cu viteză mai redusă, fiindcă zburau la mai puțin de 2.000 de metri. În avion, frigul pătrundea tăios pe fereastra deschisă. Toți stăteau zgribuliți și tăcuți, sub impresia tragicei întîmplări.

Gérard se infundă mai bine în fotoliu și își ridică gulerul pardesiului. Dar nu era atît frigul care îl făcea să tremure, cît un fel de senzație nervoasă care-l cuprinsese în urma celor petrecute. Un om fusese acolo, aproape de el, gîndise, vorbise și deodată se făcuse nevăzut. Și enigma dispariției lui părea de nepătruns. Oricine ar fi fost omul acela, întîmplarea apărea atît de tragică, încît Gérard nu putea rămîne nepăsător.

Dacă cel puțin ar fi putut să coboare, să se miște, să simtă pămîntul sigur sub picioare... Dar zborul acesta în beznă și în necunoscut îl înspăimînta.

Pentru el, avionul fusese pînă acum un fel de covor fermecat, o născocire minunată în slujba omului, menită să-l poarte prin văzduh cu cea mai mare ușurință și fără primejdie; dar acel „Nimeni nu coboară“ sunase atît de sinistru, încît simțise un fior.

În penumbră, toți tovarășii lui de călătorie, tăcuți și ei și îngîndurați, îi apăreau hidoși și livizi ca niște spectre.

Închise ochii ca să nu-i mai vadă. Dar așa, cu ochii închiși, misterul îi părea mai groaznic.

Gérard pierduse sentimentul realității imediate. Se credea pe o corabie. Corabia se legăna. Cobora uneori vertiginos într-o prăpastie ca să se ridice apoi iar pe o creastă de val. I se năzărea că îl vede pe Castella cum rinjește cu toți dinții lui de aur și îi face semn. Gérard tresărea, se uita împrejur, se liniștea o clipă, dar întrebarea revenea mai chinuitoare: „Cum o fi pierit? S-a sinucis spărgînd geamul și aruncîndu-se în gol sau a fost aruncat de cineva? Dar acel cineva cum de a avut curajul faptei lui cînd risca să fie văzut de ceilalți? Care dintre ei ar putea fi asasinul? Boxerul, care se preface că doarme? Sau poate pastorul?...“

Gérard se frămînta neliniștit. La fiecare dintre ei descoperea stigmatul crimei.

Ațîpea și avea iar coșmarul corabiei pe furtună și al miliardarului zburător.

Noaptea asta de groază, care părea să nu se mai sfîrșească nici odată, se dădu învinsă în cele din urmă. O lumină slabă, murdară

se ivi în ferestre. Mijea de ziua. În curînd soarele se aratã biruitor, gonînd toate spaimele nopții. Francine servi ceaiul. Pe Gérard, bãutura fierbînte și aromată îl înviorã, la fel ca și zîmbetul Francinei, ca și vederea Nilului albastru și a piramidelor. Privite din înaltul cerului, își pierdeau toatã zdrobitoarea lor mãreție, erau ca niște jucãrii mitite, niște pietre de construcție pentru bucuria unui copil.

În dimineața aceea de toamnă, aeroportul din Cairo înlãțișa o priveliște neobișnuitã. Plin de însufleșire, de culoare și pitoresc, aducea mai degrabã cu un iarmaroc sau cu un bazar oriental. Un furnicar de oameni mișunau în toate pãrțile, iar personalul aeroportului îi lãsa, nepãsãtor, în voia lor.

Arabi adãpostiiți sub vaste umbrele, care-i apãrau de soare, cu capul înfãșurat în turbane uriașe de toate culorile se foliau fãrã odihnã încoace și încolo, într-o larmã cumplitã, în așteptarea avionului cu care aveau sã cãlãtoreascã. Veșmintele lor, albe, ușoare, încinse cu tacituri¹ roșii, fluturau în vînt. Unii dintre ei purtau saci grei, alții burdufe de piele pline cu apã, tot soiul de baloturi și lãzi, macaturi și bulendre, de parcã adãstau sã plece cu caravana strãmoșilor și nicicum cu avionul veacului al XX-lea, în care bagajul nu poate depãși cele douãzeci de kilograme reglementare.

Gérard privea înveselit la toatã desfășurarea aceea pitoreascã ca la un spectacol rar, uitîndu-și pentru o clipã gîndurile întunecate din cursul nopții.

În sîrșit, dupã o escalã de o orã și jumãtate, în care plexiglasul spart a fost înlocuit, avionul își reluã zborul spre Bruxelles, fãrã nici o altã oprire.

Dintr-un vechi obicei, Gérard își deschise carnetul. Adãugã o frazã care întregea viziunea locului :

„Cairo, El Kahira, adicã orașul biruitor, se rãsfatã pe malul Nilului, la poalele dealului Mokatam, pãzit de strașnice ziduri și turnuri de cetate. Privit din avion, orașul întreg e un giuvaer ferecat în aurul deșertului.“

Și mai departe :

„Priveliști ca dintr-un caleidoscop fantastic se desfășoară acolo jos.“

Marea Mediteranã e o placã de smalț, de un albastru adînc bătînd spre violet ; insula Creta, nãscutã din spuma mării, ca o scoicã uriașã. Priveliști din Europa se desfășoară sub ochii lui ca o hartã coloratã din atlasul de geografie, și el de abia îi arunca o privire.

„Grecia stearpã și stîncoasã și Atena cuibãritã între coline, cu miracolul de marmurã al Acropolei. Ore întregi numai mare și coasta dantelatã a Dalmației. Și apoi crestele înzãpezite ale Alpilor și verdeața proaspãtã, scãldatã în lacuri limpezi, a Tirolului.“

Pe urmã am luat înãlțime, și totul s-a pierdut printre nori uriași, albi, pufoși, care ne înconjurã de pretutîndeni, închipuînd o cascã ce-și trimite spre noi valurile înpumate. Se scuturã un cumulus. Strã-

¹ Briuri late.

batem niște coline de vată. Cred că nu mi-ar plăcea să alunec pe colinele acestea în jos."

După obiceiul lui. își nota cu meticulozitate tot ce vedea sau simțea. Dar gândul lui era aiurea. Nu-l putea desprinde de intimplarea ciudată de la miezul nopții. Se uita mereu la ceas. Comandantul spusese că la ora 13 vor fi la Bruxelles. Dar acele pe cadran se mișcau cu o încetineală neobișnuită.

Și nimic nu-i bucura ochii. Nerăbdarea lui era de neindurat.

IV

— Domnule comisar, am o veste pentru dumneata, spuse comandantul aeroportului de la Bruxelles lui Delage, care era șeful poliției de pe aeroport. Te rog, citește! și-i întinse radiograma primită de la avionul F.B.-12. Ei, ce zici? E nemaipomenit!

— Da, e foarte ciudat într-adevăr, răspunse acesta. Vă rog să luați măsuri ca nimeni să nu coboare, nici să nu comunice cu cei din avion până ce nu-l vizitez eu.

Comandantul făgădui, și comisarul Delage trecu în biroul său. Reciti de citeva ori radiograma, își scoase ochelarii și-și frecă pleoapele obosite. Apoi aprinse o țigară. Un pasager de marcă, proprietarul minelor de cupru și de aur din Congo dispărut în plin zbor nu e puțin lucru. Afacerea aceasta făgăduia să fie o adevărată mină de aur și pentru el. De doi ani de când fusese mutat aci, nu făcea altceva decît viza pașapoartelor, cite o banală anchetă printre mecanici, neglijențe în serviciu, inspecția hangarelor, tot lucruri prea mărunte pentru ambiția și „darurile lui innăscute“ de polițist. Se gândi că de azi înainte biroul acesta elegant, pustiu de obicei, va fi ticsit de lume. Ziariștii, anchetații, suspecții, personalul superior al Companiei „Arc-en-ciel“¹ se vor perinda neincetat, dindu-i înfățișare sărbătorească.

Comisarul Delage citea multă literatură polițistă de specialitate în orele lui libere, care erau foarte numeroase. De la Edgar Poe, creatorul genului, trecînd prin Conan Doyle și Wallace, Gaston Leroux și Maurice Leblanc, pînă la modernii Simenon și Agatha Christie, ale căror opere dubioase sînt atît de prețuite în Occident, nu-i scăpase nici unul. Cunoștea de asemenea pe dinafară toate rapoartele și referatele asupra cazurilor celebre publicate de Scotland Yard². Toate acestea îi înzestraseră însă cu o încredere în sine și o îngîmfare puțin obișnuite. Disprețuia pe ceilalți colegi ai săi care nu erau la curent cu literatura și i se părea că el lucrează după metode originale.

În clipa cînd avionul a aterizat pe pistă, prima persoană care a apărut pe bord a fost comisarul Delage, însoțit de comandantul aeroportului.

¹ „Curcubeul“.

² Poliția criminală din Londra.

„Iată așadar omul care va trebui să dezlege enigma“ — își spuse Gérard și-l privi cu o nestăpinită curiozitate. Polițiștii pentru el erau cel puțin tot atât de interesați ca și criminalii și tot atât de deosebiți de ceilalți oameni. Într-o vreme studiase anume psihologia polițiștilor, ca să le poată dezvălui metodele într-o serie de articole.

La adăpostul ochelarilor, comisarul îi cerceta pe rind pe călători, în timp ce Michel Spire dădea raportul asupra celor întimplate.

— Vă rog, domnilor, să binevoiți a trece în sala de așteptare. Vom avea nevoie de concursul dv. pentru stabilirea împrejurărilor în care s-a produs dispariția.

— Eu sint nevoit să părăsesc imediat aeroportul, spuse morocănos vlăjganul negru cu nasul turtit. Trebuie negreșit să iau avionul pentru Cairo, unde am un meci.

— Imi pare rău, dar nu vă pot da autorizația de a părăsi aeroportul, spuse comisarul amabil.

— E nemaiauzit! Nu aveți dreptul să ne supuneți la nici un fel de anchetă. Protestez! Sint cetățean mexican.

Porni spre ieșire, dar doi agenți ai comisarului blocau ușa. Pasagerul, minios, își strinse pumnul ca pentru o lovitură cumplită. Pe urmă însă își încrucia brațele.

— Mă voi plinge de procedeele dumitale.

Comisarul dădu din umeri.

Între timp, călătorii începuseră să coboare și se îndreptau spre aerogară, escortați de agenți.

Delage cerceta cu luare-aminte fotoliul nr. 12 în timp ce Alain îi dădea explicații.

— Totul a rămas în starea din momentul dispariției? întrebă el.

— Firește, îl încredință acesta.

— Mda! mormăi comisarul dus pe gânduri. Apoi se apucă să examineze cu lupa cadrul în care fusese fixat plexiglasul cel nou la Cairo. După aceea culese din plasa fixată deasupra fotoliului o pălărie moale, o pereche de mănuși de antilopă și citeva ziare care, după spusele lui Alain, aparținuseră victimei.

— Mulțumesc, domnule Castella. Fii bun acum și urmează-l pe ajutorul meu Delbas la birou.

Rămas singur, Delage se așează în fotoliu, se mișcă în el, se lasă pe spate, se întoarse spre fereastră. Își propti un umăr în ea ca și când ar fi vrut să iasă pe acolo. Apoi comisarul Delage se aplecă și se uită pe sub fotolii. Scoase dintr-un ungher, în fundul avionului, o cutie care părea că fusese uitată sau azvirlită acolo.

Uimit de înfățișarea ei, o cercetă cu de-amănuntul, o cîntări în palmă.

Era o cutie metalică neobișnuit de grea pentru volumul ei. Și de o formă cu totul deosebită, cilindrică și cu capacul rotunjit. Iar înăuntru era prevăzută cu patru resorturi care parc-ar fi protejat un obiect prețios. El manevră resorturile, fluierind o frîntură de cîntec, apoi închise cutia, o luă cu el și cobori din avion. Străbătu pista pînă la aerogară. În biroul său îi regăsi pe Alain și pe Delbas.

- Unde sînt pasagerii ?
- În sala de aşteptare, şefule.
- Cîţi agenţi ai pus de pază ?
- Doi.

— Fiţi cu ochii-n patru. Să nu vă scape nimeni printre degete, mai ales negrul acela nervos, care ţinea morţiş că trebuie să plece.

— Am înţeles.

Delbas se retrase.

— Te rog să ieşi loc, spuse Delage şi îi întinse lui Alain cutia cu ţigări.

În clipa aceea, uşa se deschise şi apărură un bărbat destul de înalt, deşirat, blond, cu mustăţi lungi, cum purtau strămoşii lui gali, cu care semăna. Comisarul se ridică în picioare şi salută pe noul venit, apoi făcu prezentările.

— Domnul Alain Castella, domnul inspector Blondeţ de la siguranţă.

După ce le strînse mina, inspectorul se așeză într-un fotoliu. Delage se grăbi să-l lămurească asupra cazului.

— Fă-ţi, te rog, ancheta ca şi cînd eu n-aş fi aci, spuse el.

Refuză să ocupe locul lui Delage la birou şi-şi trase fotoliul cam într-o latură, de unde putea privi mai bine pe cei anchetaţi. O secretară graţioasă, decorativă, semănînd cu o gravură dintr-un jurnal de mode, se instală la o măsuţă ca să stenografieze declaraţiile.

— Doamne Castella, ai cuvîntul, spuse Delage. Te rog să ne povesteşti toate împrejurările în care s-a produs dispariţia tatălui d-tale fără să omiţi nici un amănunt. Desigur că erai de faţă în momentul acela...

Alain păru stînjinit. Chipul lui de băiat de familie, era vinăt din pricina spaimei şi a nopţii nedormite. Mîinile îi tremurau, aduse la piept în gestul lui de pinguin.

(Sfîrşitul în numărul viitor)

Abonamentele la revista „Știință și Tehnică” și la colecția de „Povestiri științifico-fantastice” se primesc pînă cel mai tîrziu în ziua de 23 a lunii, cu deservirea în a doua lună următoare.

Abonamentele se primesc de către difuzorii de presă din întreprinderi, instituții și de la sate, secțiile de difuzare a presei, precum și de către factorii și oficiile poștale.

170 lei
APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREȚUL 1 LEU